

Van: [redacted] <[redacted]@bij12.nl>

Verzonden: 13-07-2025 15:00

Aan: [redacted]@nvwa.nl,
[redacted], [redacted] <[redacted]@overijssel.nl>,
[redacted] <[redacted]@ gelderland.nl>,
[redacted] <[redacted]@fryslan.frl>,
[redacted] <[redacted]@drenthe.nl>,
[redacted]@limburg.nl,
[redacted] <[redacted]@odbn.nl>,
[redacted]@ozhz.nl,
[redacted]@ozhz.nl,
[redacted] <[redacted]@bij12.nl>

CC: [redacted] <[redacted]@ipo.nl>,
[redacted] <[redacted]@bij12.nl>

Onderwerp: Overleg T&H Gewasbeschermingsmiddelen

U ontvangt niet vaak e-mail van [redacted] <[redacted]@bij12.nl>. [Ontdek waarom dit belangrijk is](#)

Beste mensen,

Jullie hebben aangegeven wel deel te willen nemen aan de werkgroep T&H Gewasbeschermingsmiddelen. Sommigen moeten nog intern wat regelen dus ik hoop dat dat lukt.

Het is nu, met de vakanties, een lastige tijd om een werkgroep op te zetten dus ik hoop dat het lukt om een paar keer te overleggen gedurende de komende weken. We hebben echter haast dus ik zou graag begin augustus een startnotitie hebben zodat we in september echte vooruitgang kunnen boeken met de inhoudelijke aanpak. Ik wil daarom iedere week een overleg van een uur inplannen en kijken wie er dan kan. Ik stuur jullie een eerste datumprikker voor komende woensdag en donderdag. (Kijken wanneer we de meeste deelnemers krijgen).

Ik stuur jullie als bijlage in ieder geval ons conceptplan voor de aanpak en stukken van provincies die al bezig zijn met een aanpak.

Ik wil deze week in ieder geval bespreken:

1. Opening / kennismakingsronde
2. Toelichting relevante jurisprudentie
3. Overlegstructuur met Overleg Gewasbeschermingsmiddelen en T&H project
4. Overlegfrequentie / deelnemers T&H project
5. Eerste opzet voor startnotitie / bespreken vragen fase 1 projectopzet
6. W.v.t.t.k.

Gr

[redacted] [redacted]

06 [redacted] [redacted]

Toezicht en handhaving gewasbeschermingsmiddelen

Inleiding

Op 2 april 2025 heeft de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State een belangrijke uitspraak gedaan over lelieteelt en de benodigde natuurvergunning (<https://www.raadvanstate.nl/uitspraken/@149432/202104808-1-r2/>). De uitspraak volgde op een handhavingsverzoek van Milieudefensie tegen een lelieteler in Vledder (Drenthe), die gewasbeschermingsmiddelen gebruikte zonder natuurvergunning.

De uitspraak benadrukt dat het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen bij lelieteelt natuurvergunningplichtig kan zijn, vooral wanneer er risico's zijn voor nabijgelegen Natura 2000-gebieden.

Deze uitspraak heeft aanzienlijke implicaties voor de lelieteelt, m.b.t. het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en de noodzaak van een natuurvergunning. De impact van deze uitspraak kan echter veel groter zijn dan alleen voor de lelieteelt.

Hier bespreken we hoe we komen tot een notitie over afstemming tussen de provincies m.b.t. het reageren op handhavingsverzoeken en bij toezicht en handhaving bij de toepassing van gewasbeschermingsmiddelen bij lelieteelt. Eventueel richt zich dit ook op een breder gebruik van deze middelen, en op de vraag welk TH-beleid de provincies hierbij kunnen voeren.

Doel van de notitie

Een breed gedragen beleidsnotitie opstellen over het toezicht en de handhaving op de toepassing van gewasbeschermingsmiddelen, die aansluit bij de uitvoeringspraktijk van alle provincies én zo mogelijk het beleid van het Ministerie van LNV. Doel is om tot uniformiteit, effectiviteit en bestuurlijk draagvlak te komen.

Stappen / proces

Om te komen tot een breed gedragen notitie willen we de volgende stappen doorlopen:

1. Initiatiefase
2. Definitiefase
3. Ontwerp-/voorbereidingsfase
4. Realisatiefase
5. Implementatiefase
6. Nazorgfase

Ad 1. Initiatiefase

We hebben behoefte aan een duidelijke deel-projectopdracht inclusief scope, doelstellingen en deelnemers.

Vragen die we ons hebben gesteld tijdens het begin van het project:

1. Wat is precies de problematiek, de behoefte, wat zijn de achtergronden en wat weten we wel en niet?
2. Hebben we een duidelijke opdracht? Klein beginnen. Nog geen opdracht voor IPO.
3. Wat is het ultieme doel? (Welk probleem proberen we op te lossen?) (Toezicht / HH / HH-verzoeken) Zoveel mogelijke afstemming m.b.t. T&H/HH-verzoeken
4. Welke initiatieven lopen er al?
Beleid Drenthe
HH-verzoeken Limburg: praktijkbeleidslijn

Actieplan gewasbeschermingsmiddelen NBr

5. Welk resultaat proberen we te bereiken?

Beleidsnotitie met afspraken m.b.t. T&H en reactie op HH-verzoeken??

6. Wie wordt bij het project betrokken?

- a. NVWA: [redacted]@nvwa.nl, 06 [redacted]
- b. Overijssel: [redacted] (jurist), [redacted]@overijssel.nl
- c. Gelderland: [redacted]@ gelderland.nl, 06 [redacted]
- d. Friesland: [redacted]@fryslan.frl
- e. Drenthe: [redacted]@drenthe.nl
- f. Limburg: [redacted]@ limburg.nl
- g. NBr: [redacted]@odbn.nl
- a.h.ZH [redacted]@ozhz.nl / [redacted]
- [redacted]@ozhz.nl

6.7. Hoe meten we het succes van dit project?

8. Welke stakeholders zijn erbij betrokken?

a. Provincies (+IPLG/Bij12)

b. LVVN / NVWA

a-c. ???

7.9. Welke afspraken maken we over de kaders van het deelproject, de rolverdeling, de onderlinge samenwerking en contactmomenten.

8.10. Hoe past dat in de totaalaanpak rondom gewasbestrijdingsmiddelen?

9.11. Hebben we de juiste middelen en personen/projectgroepleden?

Resultaat van deze fase is een startnotitie. Deze wordt besproken en afgestemd in het overleg gewasbeschermingsmiddelen.

De volgende instanties/organisatie worden bevraagd t.b.v. T&H:

1. NVWA; (o.a. informatievoorziening)

- Bureau Risicobeoordeling & onderzoek (BuRO) (Eén van de taken van BuRO is signalering, wetenschappelijk onderbouwde en onafhankelijke risicobeoordeling, en advisering over bedreigingen voor voedselveiligheid, productveiligheid, plant- en diergezondheid, dierenwelzijn, en natuur (inclusief biodiversiteit).)
- Divisie Inspectie, specialisten gewasbescherming

2. WUR (via overleg/werkgroep gewasbeschermingsmiddelen) 5 stoffen lelieteelt? Dit kost tijd.

3. Provincies:

- Inventariseren relevante organisatieonderdelen/personen
- Inventariseren beleid m.b.t. gewasbeschermingsmiddelen
- Beschikbare info over lelie- en bloembollenteelt.
- .....

Doel hiervan: Inzicht krijgen mb.t.:

- het gebruik van gewasbestrijdingsmiddelen,
- wetenschappelijke, juridische en praktische knelpunten rond de gevolgen voor de natuur van het gebruik
- toezicht en handhaving op het gebruik
- te verwachten knelpunten met oplossingen voor handhavingsverzoeken
- de gevolgen daarvan.

Ad 2: Definitiefase (Wat gaan we doen?)

Als de belangrijke afspraken gemaakt zijn, kunnen we een projectplan opstellen. Het gaat er barcelonaom de verwachtingen van betrokken partijen boven water te krijgen over wat men denkt dat het resultaat moet zijn. Hierin worden de volgende onderdelen gedefinieerd:

- Probleem of idee: wat er opgelost of gemaakt moet worden.
- Doel: waarom we dit willen.
- Resultaat: wat het gewenste projectresultaat is (SMART).
- Afbakening: wat wel en niet behoort tot het projectresultaat. Korte /lange termijn
- Randvoorwaarden: wat er nodig is om dit project te realiseren.
- Risico's: wat de zwakke plekken zijn en eventuele gevolgen.
- Neveneffecten: wat de consequenties van het afgeronde project zijn.
- Haalbaarheid: de kans van slagen op basis van eisen, wensen, kennis en ervaring.

Op basis van dit plan richten we vervolgens de projectgroep in. Hiervoor worden de volgende stappen gezet:

1. Inventarisatie noodzakelijke participanten in de initiatiefase
2. Opzetten werkgroep
3. Kick-off/Startbijeenkomst
4. ....

Ad 3: Ontwerp-/voorbereidingsfase (Hoe gaan we het doen?)

Nadat we de voorgaande fasen hebben doorlopen wordt i.o.m. de projectgroep afgesproken hoe we tot afspraken en een notitie denken te komen. Hierbij wordt een concretere planning opgesteld en worden afspraken gemaakt over wat er moet gebeuren in de realisatiefase, door wie en op welk moment. Dit wordt afgestemd met de opdrachtgever(s) en afgestemd met de projectleider van het overleg gewasbeschermingsmiddelen.

Ad 4: Realisatiefase (Uitvoeren)

Door de projectgroep wordt een onderzoek uitgevoerd en worden voorstellen ontwikkeld.

Ad 5: Implementatiefase

Als er een gezamenlijke afspraken set kan worden opgesteld moeten deze worden geïmplementeerd.

Ad 6: Nazorgfase

TIJDPAD:

1. Initiatiefase	Juni (wk 25-27)
2. Definitiefase	Juli / augustus
3. Ontwerp/voorbereidingsfase	Augustus / september
4. Realisatiefase	September
5. Implementatiefase	
6. Nazorgfase	

Relevante aandachtspunten:

Significante gevolgen N2000

- Kunnen we in overleg met Meten=weten/Milieudefensie komen tot beperking van soorten teelt (lelieteelt, sierteelt) en daarmee middelen die bij die teelten worden gebruikt. Dan zouden maatregelen en onderzoek zich in eerste instantie op die middelen richten. Drenthe beperkt zich in het eigen beleid tot lelieteelt, maar dat lijkt niet houdbaar.
- Kunnen we in overleg met brancheorganisatie van die teelten/middelen bezien wat een afstandsgrens zou betekenen en of het mogelijk is om te komen tot eventuele aanvullende maatregelen om zo mogelijk ook nog binnen de afstandsgrens teelt mogelijk te maken?
- Kunnen we 'zo maar' aan tafel met die partijen of is daarvoor nadere besluitvorming nodig?
- Kunnen we tot een onderzoeksopdracht komen om een 'voorlopige veilige afstandsgrens' vast te stellen voor de bepaalde teelten/middelen ten aanzien van:
  1. Drift
  2. Verspreiding door water
  3. Verspreiding via insecten / vogelsBuiten de 'voorlopige veilige afstandsgrens' zou dan geen passende beoordeling nodig zijn, omdat vaststelling van de 'voorlopig veilige grens' dient als een soort generieke voortoets?
- Is het zinvol om zelfstandig bodemonderzoek te doen in verschillen N2000-gebieden om zodoende ook meer te weten te komen over gewasbeschermingsmiddelen in N2000-gebieden?

Reactie op handhavingsverzoeken -afstemming toezicht en handhaving

- Vragen we bij handhavingsverzoeken om bodemonderzoek aan de verzoeker voordat we in beweging komen of gaan we zelf bodemonderzoek doen?
- Volgen alle provincies de Landelijke Handhavingsstrategie Omgevingsrecht (LHSO), resulterend in eerst een waarschuwing, daarna last onder dwangsom?
- Hanteren alle provincies 2025 als overgangsjaar en 2026 als jaar dat echt gestart wordt met handhaving?
- Zijn er provincies die ook al beleid hebben en/of andere aanpak?
- Hoe handhaaf je op kortdurende teelten?
- Voortgezet gebruik (een en hetzelfde project) moet nog eens juridisch worden getoetst of dat standhoudt

Communicatie

- Betrekken communicatie bij onze werkzaamheden, zodat telers in het najaar op de hoogte worden gesteld van hun verplichtingen voor 2026 en verder.

- Op 2 april 2025 heeft de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (hierna: Afdeling) een belangwekkende uitspraak gedaan met betrekking tot het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen bij de lelieteelt nabij Natura 2000-gebieden in de provincie Drenthe, die grote gevolgen heeft voor de (juridische) praktijk. In de kern komt voornoemde uitspraak erop neer dat ondanks het feit dat er nog veel onbekend is over de mogelijke effecten van gewasbeschermingsmiddelen op Natura 2000-gebieden, het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen onder omstandigheden kan leiden tot een natuurvergunningplicht voor een Natura 2000-activiteit (artikel 5.1, eerste lid, sub e, Ow).

- Dit is volgens de Afdeling meer concreet het geval wanneer gewasbeschermingsmiddelen worden gebruikt zonder dat vooraf aannemelijk is gemaakt dat een significant negatief effect van dat gebruik op enig Natura 2000-gebied op voorhand is uitgesloten, terwijl er wel voldoende aanwijzingen (bijv. uitgevoerd hydrologisch/ecologisch onderzoek) zijn dat het gebruik in de gegeven situatie een negatief effect kan hebben op enig Natura 2000-gebied.

- Als gevolg van voornoemde uitspraak van de Afdeling wordt dus sneller dan voorheen het geval was aangenomen dat in beginsel sprake is van een natuurvergunningplicht voor het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. Als gevolg hiervan zal sneller sprake zijn van de vaststelling van overtredingen met betrekking tot natuurwetgeving. Dit betreft een wezenlijke koerswijziging en tevens een verlaging van de drempel om tot de conclusie te komen dat sprake is van een overtreding en derhalve aanleiding bestaat tot handhavend optreden.

- Op dit moment lopen er binnen de Provincie Limburg de volgende juridische procedures in relatie tot het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen:

- 1) Handhavingsprocedure Vereniging Meten=Weten

Dit verzoek tot handhaving loopt sinds oktober 2021 en is ingediend bij alle Provinciebesturen van Nederland. Het verzoek ziet kortgezegd op het (vermeend) illegale gebruik van diverse werkzame stoffen in gewasbeschermingsmiddelen. Deze procedure zit in Limburg in de beroepsfase. De zitting vindt deze week plaats (woensdag 2 juli 2025).

- 2) Handhavingsprocedures Stichting Werkgroep Behoud de Peel

Sinds begin 2025 zijn door de Werkgroep 4 (bulk)handhavingsverzoeken ingediend tegen diverse percelen (in totaal 40) m.b.t. een groot aantal werkzame stoffen (ruim 80) die voorkomen in gewasbeschermingsmiddelen. Deze verzoeken zijn allemaal gerelateerd aan de Peelvenen. De Werkgroep heeft in dit verband ook een ecologisch onderzoek laten uitvoeren naar de aanwezigheid van werkzame stoffen in de Peelvenen. Dit onderzoek is openbaar raadpleegbaar via de website van de Werkgroep. Het ziet er (op basis van een beoordeling van ons beleidscluster Natuur & Water) naar uit dat dit onderzoek deugdelijk tot stand is gekomen. De (verdaagde) beslistermijn met betrekking 2 van de 4 voornoemde verzoeken loopt af op 22 juli a.s. Eén beslistermijn is reeds verdaagd tot en met 29 augustus 2025. De beslistermijn voor het resterende verzoek kan en zal nog verdaagd worden.

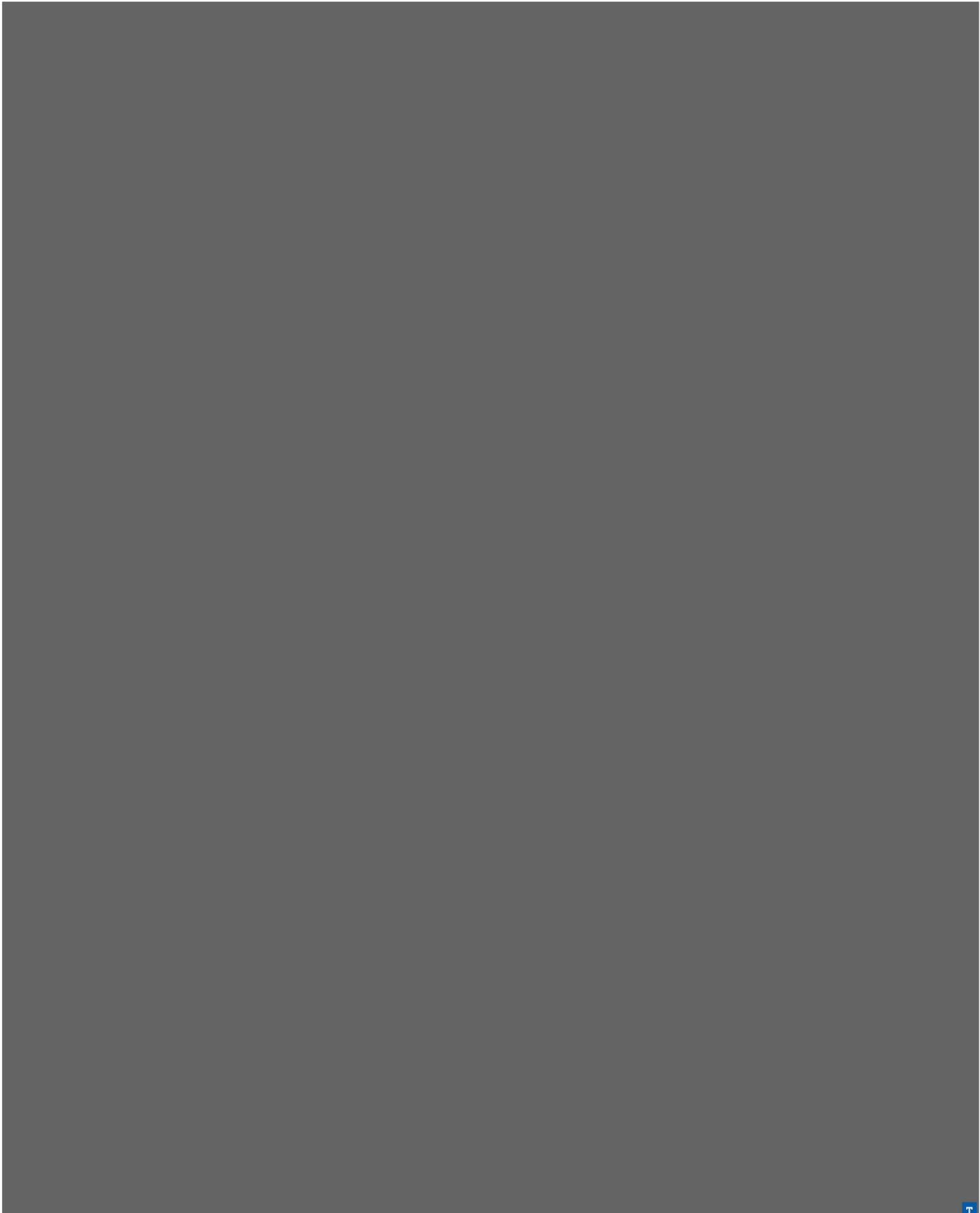
- 3) Handhavingsprocedure Stichting Natuurlijk Platform

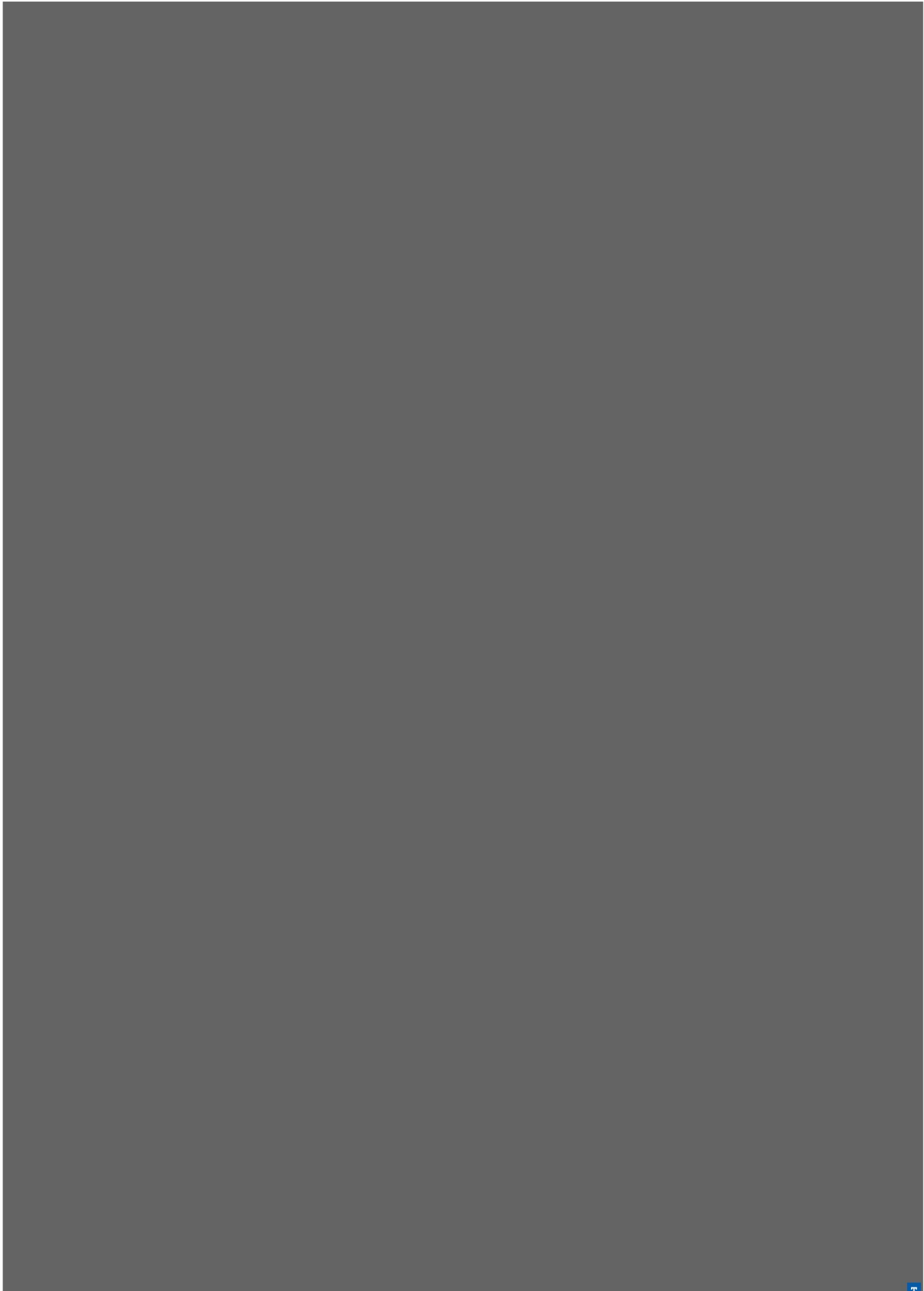
Per brief van 4 februari 2025 heeft de Stichting Natuurlijk Platform eveneens een verzoek tot handhaving ingediend tegen diverse percelen (in totaal 6) vanwege onder meer het (vermeend) illegale gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. De (verdaagde) beslistermijn op dit verzoek loopt tevens af op 22 juli a.s.

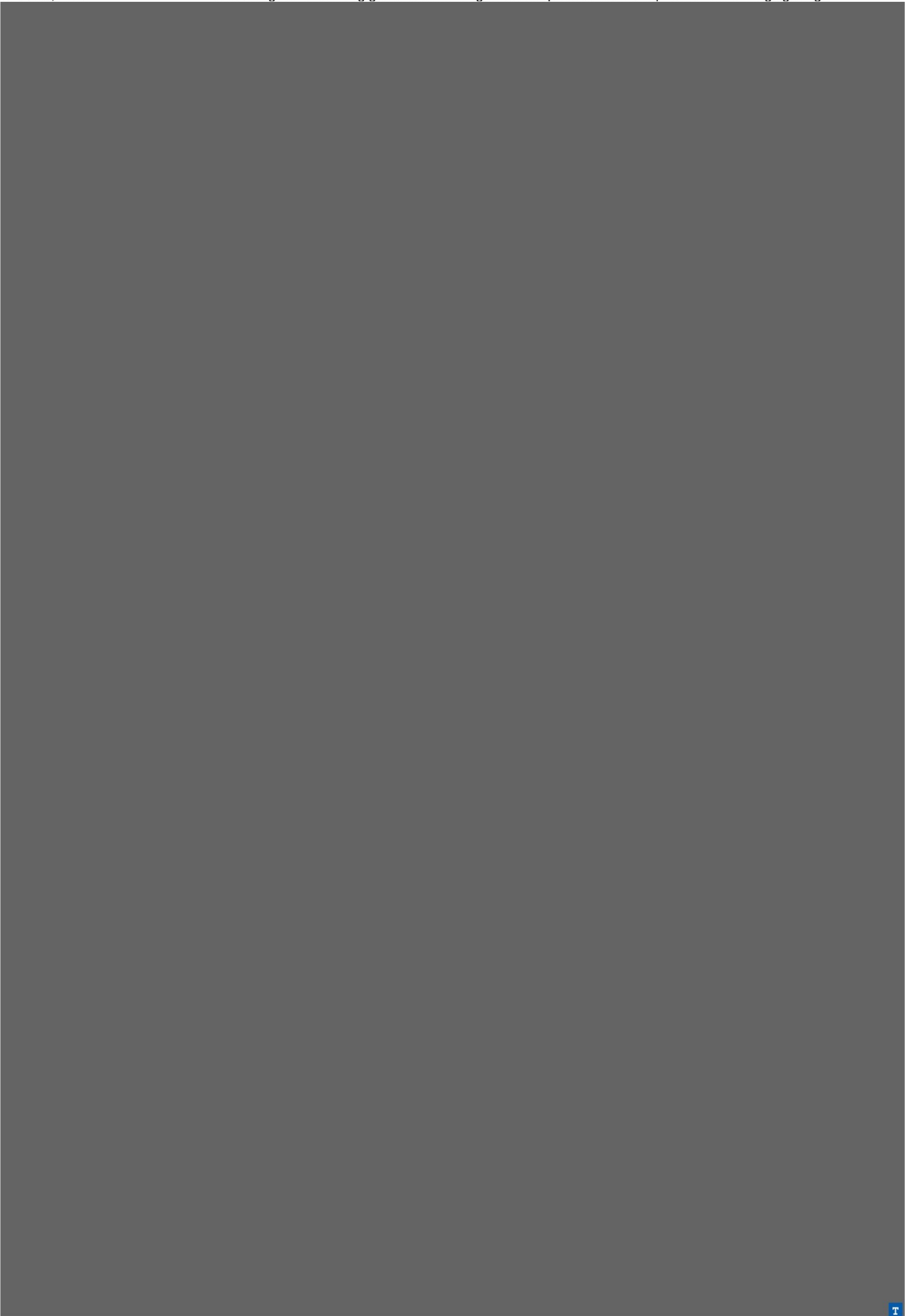
- In Limburg is, gelet op de tijdsdruk, een korte termijn aanpak voorgesteld bij de betreffende portefeuillehouders. Over deze aanpak vindt overigens nog bestuurlijke afstemming plaats en is dus vooralsnog niet bevestigd. Deze aanpak komt kortgezegd neer op het volgende:

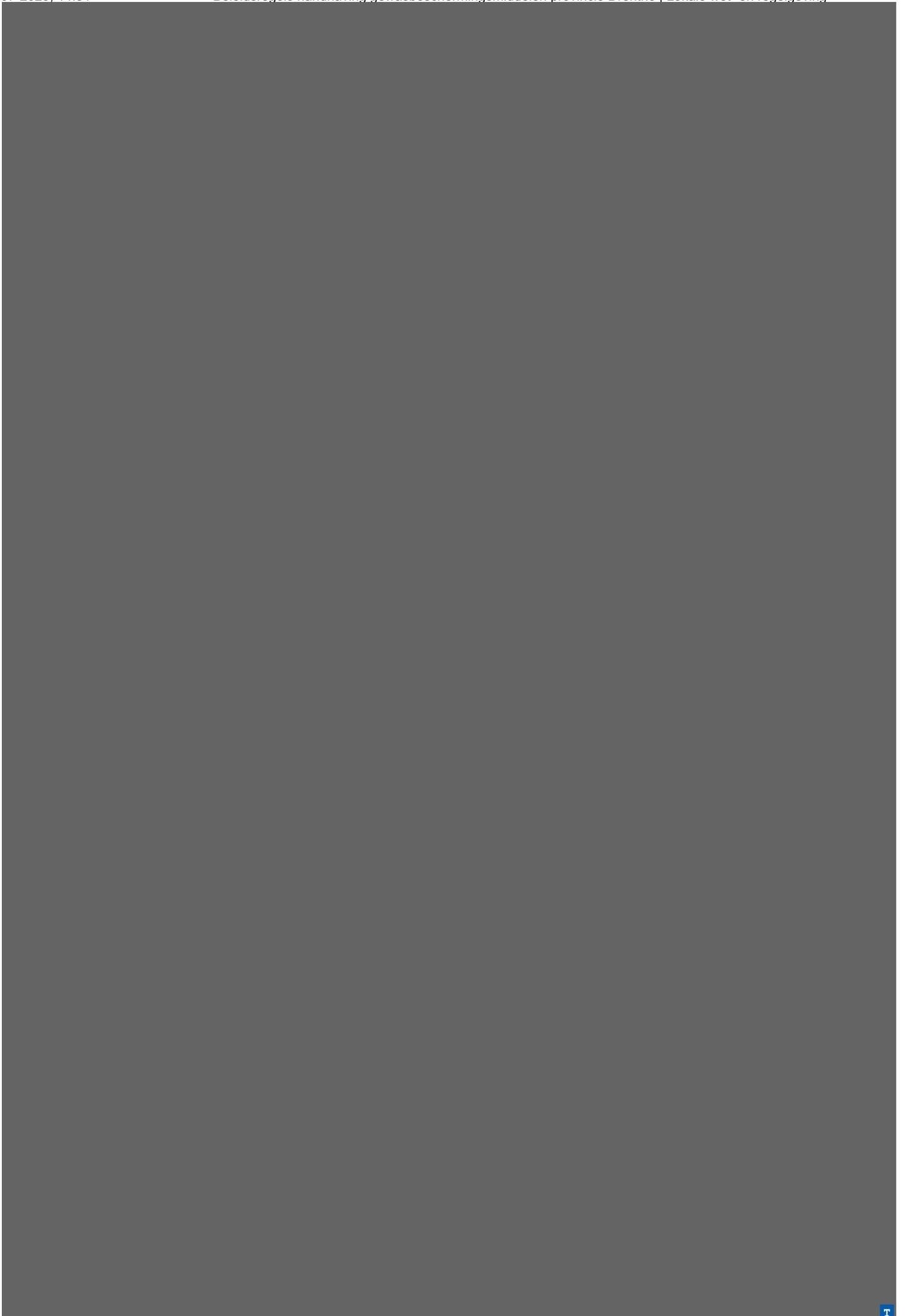
- Scenario 1: Bij verzoeken tot handhaving m.b.t. het vermeend illegaal gebruik van gewasbeschermingsmiddelen (waarbij is aangetoond dat sprake is van 'voldoende aanwijzingen') zullen de betreffende gebruikers van gewasbeschermingsmiddelen (indien tevens wordt vastgesteld dat gebruik wordt gemaakt van gewasbeschermingsmiddelen) schriftelijk worden geïnformeerd over de gevolgen van de recente Afdelingsuitspraak. Deze handelswijze zal formeel juridisch leiden tot het (conform LHSO) afwijzen van de ingediende verzoeken tot handhaving, met daarbij de onderbouwing dat de desbetreffende gebruikers een redelijke termijn geboden krijgen om informatie te verschaffen (bijv. opstellen checklist). Er zal hierbij rekening moeten worden gehouden met de in ontwikkeling zijnde kennis en inzichten. Immers, op dit moment bestaan er zoals bekend geen enkele kaders voor bijv. het opstellen van een voortoets (terwijl de Afdeling in haar uitspraak aangeeft dat een initiatiefnemer deze mogelijkheid wel heeft). Aan de andere kant is niets doen ook geen optie.
- Scenario 2: Bij verzoeken tot handhaving m.b.t. het vermeend illegaal gebruik van gewasbeschermingsmiddelen (waarbij vooralsnog niet vaststaat dat sprake is van voldoende aanwijzingen) zullen de verzoeker(s) van deze handhavingsverzoeken hiervan in de gelegenheid worden gesteld om in dat verband binnen een redelijke termijn aanvullende gegevens te verstrekken waaruit de 'voldoende aanwijzingen' blijkt. Deze handelswijze zal formeel leiden tot het opschorten van de wettelijke beslistermijn van de handhavingsverzoek(en) totdat de verzochte aanvullende gegevens zijn aangeleverd of de termijn die daartoe is gesteld ongebruikt is verstreken. Indien de aanvullende gegevens niet worden aangeleverd, kan worden besloten het handhavingsverzoek niet in behandeling te nemen.
- Beide, maar met name scenario 2 is niet zonder juridische risico's. Op grond van wet- en regelgeving en jurisprudentie is het niet aan de verzoeker om handhaving om bewijs te leveren dat sprake is van een overtreding. Daarnaast gaat de Landsadvocaat in een uitgebracht advies (aan de Provincie Drenthe) m.b.t. dit onderwerp uit van een strengere uitleg dan voornoemd beschreven. Meer concreet komt deze redenering erop neer dat wanneer door initiatiefnemers in andere provincies dezelfde stoffen worden gebruikt als die zijn aangetroffen in het onderzoek dat heeft geleid tot voornoemde Afdelingsuitspraak, dit volgens de Landsadvocaat (vermoedelijk) betekent dat ook ten aanzien van andere Natura 2000-gebieden vaststaat dat sprake is van voldoende aanwijzingen voor negatieve effecten. Met andere woorden zou het in zulks geval niet nodig zijn om per Natura 2000-gebied afzonderlijk te onderzoeken of daar één of meer specifieke werkzame stoffen afkomstig van gewasbeschermingsmiddelen worden aangetroffen en wat daar de effecten van zijn.
- Het voorgaande leidt ertoe dat wij door de ontstane situatie in zekere mate gedwongen worden om op korte termijn te handelen, terwijl er in algemene zin nog ontzettend veel onduidelijkheid bestaat over hoe verder en er tevens vanuit het Rijk en/of IPO vooralsnog geen handelingsperspectief bestaat.
- Wanneer geen besluitvorming plaatsvindt is de kans zeer waarschijnlijk dat ingebrekestellingen wegens niet tijdig beslissen zullen worden ingediend en door GS van Limburg vervolgens op korte termijn dwangsommen worden verbeurd. Dit ligt mogelijk alleen anders wanneer met de diverse verzoekers mondeling kan worden overeengekomen dat – omdat een bepaalde handelswijze in het verschiet ligt – hier tijdelijk van wordt afgezien.
- Met een goede onderbouwing is nogmaals verdagen (zonder instemming verzoeker) in beginsel mogelijk, maar mede gelet op het feit dat er t.a.v. het merendeel van de huidige verzoeken reeds een ecologisch onderzoek is uitgevoerd (en daarmee sprake lijkt te zijn van 'voldoende aanwijzingen'), wordt dit ons inziens een lastig te onderbouwen verhaal.

- Dit maakt, al met al, dat wij ons momenteel in een (juridisch) ingewikkelde situatie bevinden, waarin het lastig is om een goed onderbouwd besluit voor te leggen aan ons bestuur.

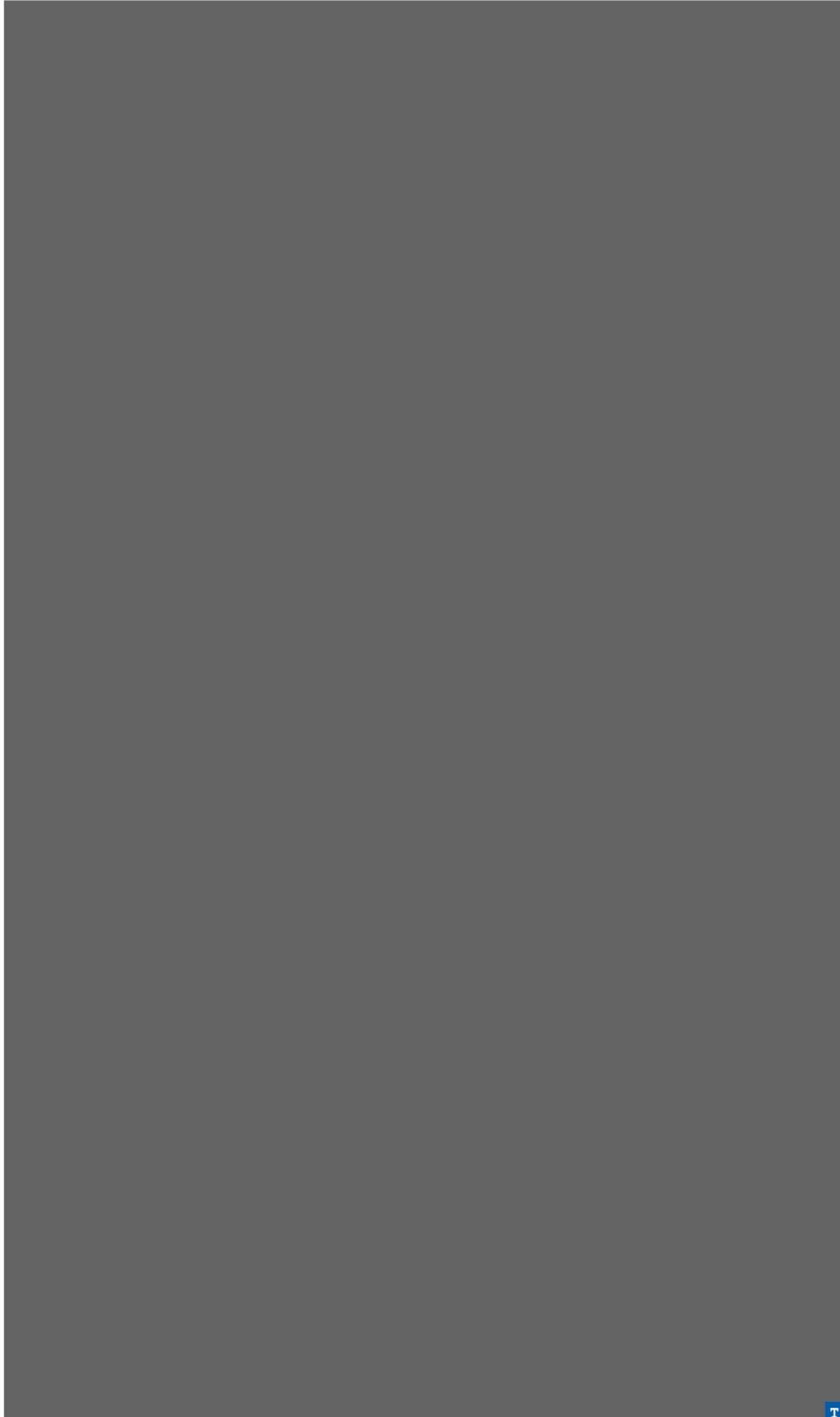

Statenmededeling

Datum

24 juni 2025

Documentnummer

GS:C2353582/6144466

PS:6149411

Programma

Landbouw en Voedsel

Datum

24 juni 2025

Documentnummer

GS:C2353582/6144466

PS: 6149411

Datum

24 juni 2025

Documentnummer

GS:C2353582/6144466

PS: 6149411

Datum

24 juni 2025

Documentnummer

GS:C2353582/6144466

PS: 6149411

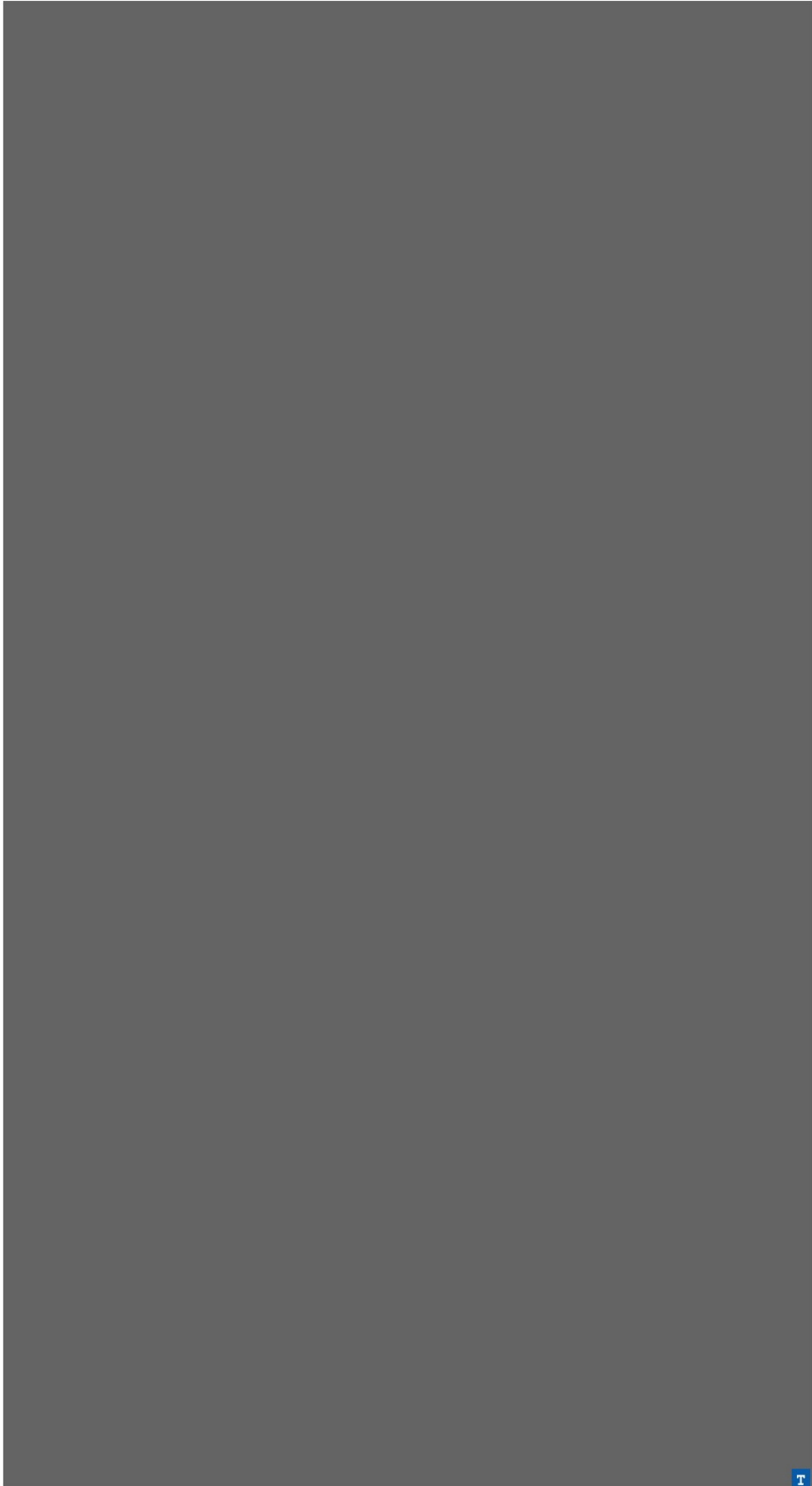
Datum

24 juni 2025

Documentnummer

GS:C2353582/6144466

PS: 6149411

Datum

24 juni 2025

Documentnummer

GS:C2353582/6144466

PS: 6149411

Datum

24 juni 2025

Documentnummer

GS:C2353582/6144466

PS: 6149411

Datum

24 juni 2025

Documentnummer

GS:C2353582/6144466

PS: 6149411

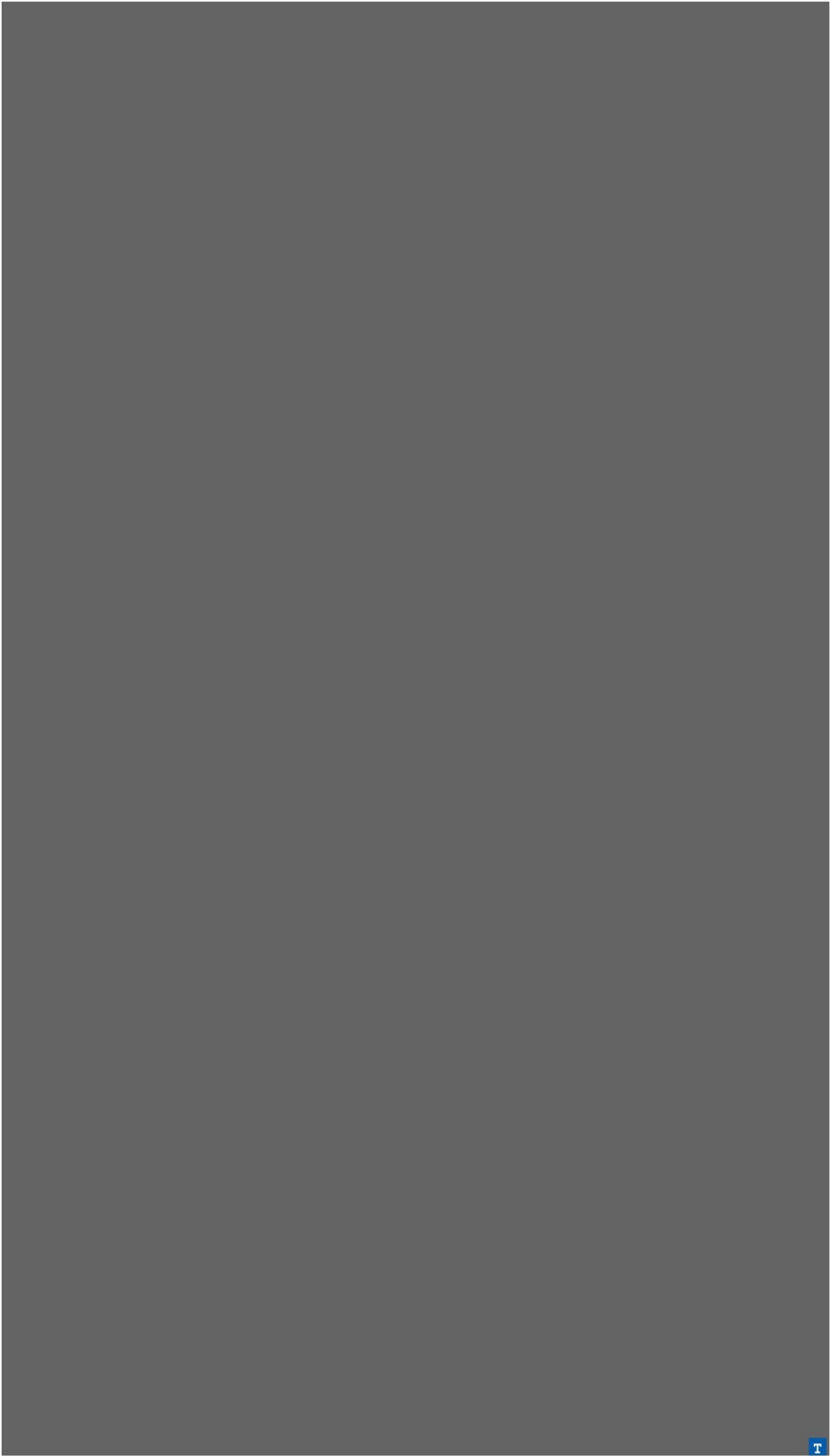
Datum

24 juni 2025

Documentnummer

GS:C2353582/6144466

PS: 6149411

Datum

24 juni 2025

Documentnummer

GS:C2353582/6144466

PS: 6149411

T

Datum

24 juni 2025

Documentnummer

GS:C2353582/6144466

PS: 6149411

Datum

24 juni 2025

Documentnummer

GS:C2353582/6144466

PS: 6149411

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen

T

Valt buiten reikwijdte van het verzoek